

Mellusnymfer og noen voksne sett gjennom mikroskop. Fotograf: Kaspar Ingvordsen, AU Flakkebjerg.

Meldugg på rose. Fotograf: Peter Hartvig, AU Flakkebjerg.

Samarbeid mellom Danmark, Sverige og Norge via ØKS-Interreg-prosjektet: **Nytenkning innen plantevern**

Det blir stadig færre kjemiske plantevernmidler tilgjengelig. Midlene som er godkjent de siste årene er hovedsakelig lavrisikomidler og enkelte mikrobiologiske midler. Dette fremmer behov om bedre forståelse av de ikke-tradisjonelle midlene, og er en av årsakene til at ØKS-Interreg-prosjektet «Samarbeid om alternativt plantevern i spesialkulturer i Norge, Sverige og Danmark» ble satt i gang. Et annet viktig element er at man kommer lenger når flere jobber sammen mot felles mål. Nå har de første to årene av prosjektet gått, og det gjenstår kun ett år. Perioden har resultert i en rekke ulike aktiviteter, forsøk m.m.

Tekst: Julie Schou Christiansen (Danske Gartneri), Peter Hartvig (AU Flakkebjerg), Helle Mathiasen (HortiAdvice), Anette Sundbye (NIBIO)
Oversetter: Merete Dæhli (Norsk Landbruksrådgiving SA)

Prosjektet omhandler lavrisikomidler (bl.a. enkelte mikroorganismer), basisstoffer, fysisk virkende midler som ikke markedsføres som plantevernmidler, og enkelte midler som er godkjent for økologisk dyrking.

Det er godkjent 74 lavrisikomidler i EU, hvorav 27 er feromoner (duftstoffer).

De resterende 47 stoffene er kartlagt i prosjektet, hvorav minst seks er vurdert som interessante for testing i forsøk. Når det gjelder basisstoffer, er 27 godkjent i EU, av disse er fire stoffer prioritert for testing i prosjektet.

Målet er å innhente kunnskap og erfaringer om midlene og dermed gjøre det

enklere å bruke de, samt å få innsikt i hva som kreves for å oppnå best mulig effekt. I forlengelsen av dette vil det bli utarbeidet veiledere for best mulig bruk av utvalgte midler.

FORSØK

Forsøkene i 2023 og 2024 har hatt søkelys

på å teste og optimalisere effekten av prioriterte midler til bekjempelse av meldugg, gråskimmel, bladlus og mellus. Dette er utbredte skadegjørere i mange spesialkulturer, og resultatene vil i stor grad kunne overføres til andre kulturer, slik at flere dyrkere kan dra nytte av resultatene.

For eksempel har forsøk vist at flere arter av mellus (kvitfly), som vanligvis anses som vanskelige å bekjempe, kan bekjempes med flere lavrisikomidler, forutsatt at mellusene treffes av midlet. Det er imidlertid viktig å være klar over at det er nymfestadiene som må bekjempes.

Et annet eksempel på foreløpige positive erfaringer fra prosjektet er at flere lavrisikomidler ser ut til å ha effekt mot meldugg. Dette gjelder til en viss grad også basisstoffer, men disse ser ut til kun å virke ved små angrep. For både lavrisikomidler og basisstoffer er det behov for å teste tiltak som kan optimalisere effekten, for eksempel ved bruk av tilsetningsstoffer til

lavrisikomidlene, blandinger av lavrisikomidler eller utvikling av strategier med kombinasjoner av midler.

En av prosjektets viktigste oppdagelse når det gjelder optimalisering av effekt, er at sprøyteteknikk har svært stor betydning for effekten av lavrisikomidler og basisstoffer. Dette skyldes at de fleste alternative midler virker ved direkte kontakt med skadegjøreren, enten gjennom føropptak eller hudkontakt. Tradisjonelle syntetiske plantevernmidler virker derimot ofte systemisk, det vil si at de tas opp av planten der de påføres og deretter transporteres rundt i planten til skadegjøreren. Derfor er det spesielt viktig med alternative midler at det benyttes presis sprøyteteknikk og eventuelt større væskemengde for å sikre at midlene treffer skadegjøreren.

DEMONSTRASJONER

I prosjektet gjennomføres det også demon-

strasjoner ute hos dyrkere, med mål om å få erfaringene fra prosjektet ut i praksis. I 2024 har det blitt gjennomført demonstrasjoner med testing av midler i både frukt, bær, frilandsgrønnsaker og veksthus.

Prosjektet har også gjennomført demonstrasjoner av ulike påføringsteknikker. For 2025 planlegges det flere demonstrasjoner av både påføringsteknikk og uttesting av midler. ■

Artikkelen omhandler prosjektet

«Interreg ØKS:

Samarbeid om alternativ plantebeskyttelse i spesialavlinger i Norge, Sverige og Danmark», som er støttet av Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak.

Interreg

Medfinansiert af
Den Europæiske Union

Øresund-Kattegat-Skagerrak

Vi vanner Norge!

Nyhet!
Radiostyring av
DC-ventiler!

Dryppvanning fra:
Rivulis og Netafim

Vårtilbud
på forhånds bestilte
Ocmis!

Vi hjelper deg med
pumper!

BRØDR. FREBERG AS

Tlf. 333 08 660 - www.freberg.no - post@freberg.no